

Magazine

Cosun

NR. 2

2025

04

**Nieuwe Inspiratieboerderij
in Roswinkel**

08

Van twee kanten bekeken

10

**Het teeltseizoen
is weer gestart**

In memoriam Harm Eiso Clevering

Met verslagenheid informeert Cosun dat 14 maart 2025 de heer Harm Eiso Clevering, voormalig bestuursvoorzitter, op 82-jarige leeftijd is overleden. Na een functie bij het Landbouwschap boerde hij op de Hayemaheert, het ouderlijke akkerbouwbedrijf in Warffum. Hij was vanaf 1978 lid van het kringbestuur Groningen. In 1986 werd hij gekozen in het bestuur van de coöperatie en vanaf 1993 is hij tien jaar voorzitter geweest. De heer Clevering had een belangrijke rol in de Europese suikermarktordening. Hij heeft de belangen van de Nederlandse suikerindustrie met verve verdedigd. Ook heeft hij de nieuwe naam van de coöperatie bedacht. Een extern bureau bracht geen uitkomst en hij kwam met de naam Cosun (Coöperatie Suiker Unie Nederland). Gebaseerd op de oude naam en internationaal uitspreekbaar. Hoogtepunt onder zijn voorzitterschap was het honderdjarig bestaan in 1999. Het predicaat Koninklijk werd verkregen en velen zullen zich de zeer geslaagde circus Renz voorstellingen herinneren. In mei 2003 trad de heer Clevering terug als voorzitter om zich weer volledig te wijden aan zijn grote liefde, de akkerbouw op de Hayemaheert. Dat heeft hij tot zijn overlijden met plezier en kunde gedaan. Cosun is zeer dankbaar voor zijn werkzaamheden in het belang van de coöperatie en wenst de familie veel sterkte.

Cosun in gesprek met Nederlandse Parlement over gericht waterkwaliteitsbeleid

Op woensdag 12 maart organiseerde Cosun een ontbijtsessie met landbouwoordvoerders van het Nederlandse Parlement, waaronder Thom van Campen (VVD), Harm Holman (NSC), Jeanet Nijhof-Leeuw (PVV) en Cor Pierik (BBB). Namens Cosun waren Hans Meeuwis, Arwin Bos en Arjan van Dijk aanwezig. André Hoogendijk, directeur van BO Akkerbouw, presenteerde de Sectorale Nitraataanpak, een initiatief om de waterkwaliteit te verbeteren. Het

uiteindelijke doel is om tot een doelgericht beleid te komen in plaats van strikte, kalendergebonden regelgeving. Daarbij horen essentiële voorwaarden voor een succesvolle implementatie. Dit zou dan kunnen leiden tot een vrijstelling van generieke maatregelen voor boeren die aantoonbaar werken binnen de normen. De bijdragen van zowel de sector als van Cosun kwamen aan de orde. Alsmede de vraag aan de overheid voor een aanzienlijke financiële bijdrage om de uitrol hiervan mogelijk te maken.

In de supermarkt: worsten- en saucijzenbroodjes met Fidesse®

Dutch Bakery introduceerde begin maart Schapendonk worstenbroodjes en saucijzenbroodjes met Fidesse®! Dutch Bakery was op zoek naar een geschikt ingrediënt voor hun nieuwe receptuur en de toevoeging van Fidesse® zorgt ervoor dat de worsten en saucijzen hun structuur en sappigheid behouden, terwijl de vleesbeleving intact blijft. De worstenbroodjes waren eerder al een groot succes op het Cosun Festival en zijn nu voor

iedereen beschikbaar. Ze zijn inmiddels te koop bij verschillende supermarktketens. Een mooi voorbeeld van hoe ook zijstromen uit het bietverwerkingsproces kunnen bijdragen aan een toekomstbestendige keten.

Inhoud

Van de voorzitter.....	3
Nieuwe Inspiratieboerderij in Roswinkel.....	4
Resultaatverbetering voor continuïteit en groei.....	6
Van twee kanten bekeken.....	8
Resultaatverbetering agrarische dienst.....	10
Het teeltseizoen is weer gestart.....	11
IRS-informatie.....	12
Kort nieuws.....	16

Contact

Cosun

Postbus 3411
4800 MG Breda
076-5303307
secretariaat.rvb@cosun.com
www.cosunleden.nl

Cosun Beet Company

agrarische dienst

Postbus 100
4750 AC Oud Gastel
0165-525252
agrarischedienst
@cosunbeetcompany.com
www.cosunleden.nl

Colofon

Cosun Magazine

is een uitgave van Coöperatie Koninklijke Cosun U.A. voor leden van Cosun

Fotografie in dit nummer

Royal Cosun, Cosun Beet Company, IRS, Marnix van 't Klooster, Guido Hansman

Foto-omslag

Martine Hommes, lid raad van beheer en voorzitter commissie ledenzaken

Basisontwerp

Wardtaal / Breda

Opmaak en druk

Drukkerij Roelofs, Enschede

© Coöperatie Koninklijke Cosun U.A., 2025

Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

Nieuwe ronde, nieuwe kansen

Terwijl ik dit voorwoord schrijf, is het prachtig weer en schijnt volop de zon. De eerste zaaimachines rijden weer in het land, onder mooie omstandigheden. Wat een verademing na alle slechte teeltomstandigheden van de afgelopen twee jaar! Dat is ook het mooie van ons vak. Elk jaar is anders en je krijgt elk jaar een nieuwe kans. Hierbij kun je de geleerde lessen uit het verleden toepassen. Het gaat dan over de dingen die goed zijn gegaan, maar zeker ook over de fouten die we allemaal wel eens maken.

Elke dag beter

Ook Cosun moet de geleerde lessen uit het verleden gebruiken om het in de toekomst beter te doen. Daarom staat ook in onze nieuwe strategie Unlock 30 dat we moeten proberen om het elke dag beter te doen dan de dag ervoor. Leren van de zaken die beter moeten om het onderliggend resultaat te verbeteren. Met als doel ook bij tegenwind een bietenprijs te betalen die leidt tot een toekomstbestendige bietenteelt. Op veel kringvergaderingen is hierover gesproken. Velen van u hebben zorgen over het rendement in de bietenteelt. Zeker nu suikerprijzen sterk onder druk staan, terwijl de kosten op de akker blijven doorstijgen. Wij realiseren ons dat heel goed en hebben tijdens de vergaderingen ook geprobeerd om daarover naar u zo transparant mogelijk te zijn. Dit heeft in de kringen geleid tot het 'echte gesprek'. Daarmee bedoel ik een gesprek waarbij de sterke punten van Cosun, maar ook de minder sterke punten van Cosun zijn benoemd en hoe we dat met elkaar beter willen en kunnen maken. Ook is het veel gegaan over de bietenprijsystematiek en de voorspelling van het toekomstige suikerresultaat die daarin een belangrijke rol speelt. U mag

van ons verwachten dat wij de input die u daarop heeft gegeven serieus nemen en dat wij daar actief mee aan de slag zijn. Dat laten we ook in dit magazine zien. In de artikelen over onze pijler resultaatverbetering (healthy performance) vertellen we graag meer over onze verbeterprogramma's.

Suikermarkt

Tijdens de kringvergaderingen is het ook veel gegaan over het toekomstperspectief voor de suikerbietenteelt. Vooral de suikermarkt staat op dit moment sterk onder druk door een te hoge productie, lagere consumptie en concurrentie van buiten Europa. Hierdoor verwachten we weinig te verdienen op de verkoop van suiker in 2025. Dit effect zit nu al grotendeels verwerkt in de bietenprijs 2024. Het goede nieuws is dus dat als de suikerprijs eind 2025 weer zou gaan stijgen en dat zich doorzet in 2026, die prijsstijging dan ook meteen weer doorwerkt in de bietenprijs 2025. Het is nu nog te vroeg om daar een concrete voorspelling over te doen. Wel lijkt de suikermarkt te zijn gestabiliseerd en klimmen spotprijzen een klein beetje uit het dal. Daarnaast is zeker dat in Europa het areaal fors zal verminderen. In de laatste weken zijn drie fabriekssluitingen aangekondigd in Frankrijk, Oostenrijk en Tsjechië, omdat deze fabrieken in deze markt niet meer concurrerend zijn. De markt doet dus zijn werk. Dat betekent dat de suikerprijzen op termijn weer kunnen herstellen, al is niet te voorspellen hoe lang dat gaat duren. Kansen gaan zich zeker weer voordoen!

Tot slot sta ik graag stil bij het overlijden van Harm Eiso Clevering op 14 maart jongstleden. De heer Clevering is 25 jaar bestuurlijk actief geweest binnen onze coöperatie, waarvan de laatste tien jaar (tussen 1993 en 2003) als voorzitter van de raad van beheer. Tot het laatst toe was de heer Clevering nauw betrokken bij Cosun. Vorig jaar sprak ik hem nog tijdens de jaarlijkse reünie voor oud-bestuurders. Wij gedenken de heer Clevering als echte coöperatiebestuurder die zich met toewijding heeft ingezet voor het belang van de akkerbouwsector in het algemeen en de coöperatieve suikerbietenteelt in het bijzonder. Ons medeleven gaat uit naar zijn nabestaanden. In dit magazine treft u een in memoriam aan.

Arwin Bos
voorzitter

Nieuwe Inspiratieboerderij in Roswinkel

Sommige potentiële opvolgers willen eerst de wereld verkennen voordat ze beslissen of ze het boerenbedrijf van hun ouders willen overnemen. Niet Arjan. “Toen ik als peuter de trekker op kon kruipen, wist ik het al.” Inmiddels is Arjan sinds begin 2000 officieel de vierde generatie Timmerman Agro en sinds kort ook Inspiratieboer.

Arjan runt de boerderij in het Drentse Roswinkel samen met zijn vrouw Brenda. “En met onze medewerkers”, vult Brenda direct aan. “Zonder hen zouden we het niet kunnen. Eerlijk gezegd zit ik zelf niet graag op een trekker, zij wel. Ik ben dan ook altijd de werkende boerin buiten de deur geweest. Maar ik ondersteun Arjan waar ik kan, ook op de Inspiratieboerderij.”

Verbreiding geeft energie

Arjan is juist dolgelukkig op de trekker. “Ik ben het liefst op het land. Met 350 hectare en veel wisselende teelten is er gelukkig meer dan genoeg te doen. Die wisselende teelten heb ik overgenomen van mijn vader en misschien ben ik daar nog wat verder in doorgeslagen. Ieder jaar probeer ik wel iets nieuws. Cichorei, gladiolen, krokussen, narcissen, valerian, zomergerst en zaaiuien, juist die verbreding in gewassen, naast aardappelen, suikerbieten en graan, geeft me veel energie.”

Minder input, bemesting en chemie

Waar Arjan ook veel energie van krijgt, is de zoektocht naar een duurzamere teelt. “Ik zie de huidige

bedreigingen als kansen en wil kijken hoe we met minder input, bemesting en chemie toch dezelfde resultaten kunnen halen. Zo werken we inmiddels ruim een jaar met de Ecorobotix, waarmee ik vorig jaar gemiddeld 87% middelenbesparing realiseerde. En via stikstof-bodemonderzoeken probeer ik mijn bemesting te optimaliseren.”

GroeiKracht Cosun

Arjans ambities en activiteiten liggen daarmee in lijn met die van GroeiKracht Cosun. Hij zei dan ook volmondig ‘ja’ op de vraag of hij Inspiratieboer wilde worden. “Ik ga graag met andere boeren de discussie aan over wat er kan en waar de grens ligt. Een mooi voorbeeld is de

inundatie die ik toepas om mijn grond aaltjesvrij te krijgen. Dat is echt een succes, chemievrij, supereffectief en het levert op termijn betere opbrengsten op. Daar wil je heen. Inmiddels gaan nog een aantal collega's hier in de regio ermee aan de slag. Dat is toch mooi?”

Eerste idee: nee

Belangrijk voor Arjan is wel dat hij achter de innovaties staat die op zijn Inspiratieboerderij getoond worden. “Het eerste idee waar GroeiKracht Cosun mee kwam, was de Farmdroid. Ik zei direct: nee. Begrijp me niet verkeerd, de Farmdroid is een prachtmachine, maar ongeschikt voor dit gebied waar de onkruiddruk veel te

Inspiratieboerderij Roswinkel officieel geopend

Inspiratieboeren Arjan en Brenda Timmerman

hoog is. Dat heb ik meteen duidelijk gemaakt. Maar ik ga wel met andere passende methoden van mechanische onkruidbeheersing aan de slag.”

Mag een beetje schuren

“In een samenwerking mag het ook een beetje schuren”, vindt Brenda. “Daardoor kom je samen verder. Bij Groeikracht Cosun zien ze dat ook zo. Zij pakken in beginsel de regie over de zes hectare met demonstratie-objecten van de Inspiratieboerderij, want wij hebben onze handen vol aan

de overige 344 hectare. In afstemming met medewerkers van Groeikracht Cosun worden de werkzaamheden op dit deel van de Inspiratieboerderij gepland. Wij voeren ze uit, maar blijven baas van eigen erf.” De twee hebben alle vertrouwen in deze vorm van samenwerken. “Tot nu toe gaat het in de voorbereidingen super”, aldus Arjan.

Opening Inspiratieboerderij Roswinkel

Op 12 maart 2025 was het officieel zover: de opening van Inspiratieboerderij Roswinkel. Een overweldigende dag voor Arjan. “Wel negentig mensen uit het hele land, ook van het Ministerie van LNVN, LTO en Cosun waren aanwezig en iedereen wil je even spreken en feliciteren. Ik zit liever op de trekker dan dat ik zoveel aandacht krijg. Maar het was wel mooi om samen te spreken over de toekomst en wat ons allemaal te wachten staat rondom middelen, stikstof en waterkwaliteit. De noodzaak om hiermee aan de slag te gaan, was heel duidelijk! Des te meer zin heb ik om dit seizoen te starten en straks met collega-telers het land op gaan en te laten zien hoe het anders kan. Dat is echt mijn ding.”

Aan de slag

Nu eerst aan de slag op het land. Het teeltplan ligt al klaar. “We gaan alle drie de gewassen, aardappelen, bieten en cichorei, telen. Daarbij testen we onder meer met de camera-gestuurde schoffel. In theorie een toptechniek, maar in de praktijk kent het nog zijn uitdagingen. En we gaan met Groeikracht Cosun een nieuwe onkruiddeg uittesten. Ik ben benieuwd naar de resultaten.”

Het weer bepaalt

Op de Inspiratieboerderij komen ook demo's van rassen, bemesting en bladschimmelbeheersing. “Hoe de demo's precies verlopen, zal de tijd leren”, aldus Arjan. “Daar heb ik het met medewerkers van Groeikracht Cosun over gehad. Mijn standpunt is helder: het weer bepaalt en daar moet je op inspelen. Dus mettertijd weten we pas precies wat we gaan doen. Eén ding staat bij mij bovenaan: met minder input, bemesting en chemie hetzelfde of zelfs beter resultaat behalen.”

Kim de Booi
redacteur

Update N-mineraalmetingen

De metingen voor het N-mineraalproject zijn deze winter uitgevoerd tussen 1 februari en 14 maart. De opgegeven percelen voor suikerbieten en cichorei zijn gemeten op de lagen 0-30 cm en 30-60 cm. De gemiddelde uitslag voor de laag 0-30 cm was 13,8 kg N per hectare en voor de laag 30-60 cm was dit 12,3 kg N per hectare. De deelnemende telers hebben de uitslag rechtstreeks ontvangen. De opgegeven aardappelpercelen worden ongeveer drie weken na opkomst gemeten. Op basis van de uitslag kan de (bij)bemesting worden aangepast om optimale groei te bevorderen, zie hiervoor de stikstofapplicaties van IRS en Sensus. Alle opgegeven percelen worden dit najaar weer gemeten om de resterende hoeveelheid stikstof en daarmee het risico op nitraatuitspoeling naar het grondwater te bepalen.

Demodagen Cosun Onkruid Platforms 2025

Op 20 en 22 mei organiseert Groeikracht Cosun twee demodagen, op de Inspiratieboerderijen in Dinteloord en Roswinkel. Op beide locaties zijn machines aanwezig om onkruid met minder chemie te beheersen. We proberen deze machines in de praktijk te laten zien, afhankelijk van het weer. Denk aan schoffels, wiedeggen, robots en laserweeders. Tijdens de demodagen bieden we rondleidingen aan om je kennis te laten maken met deze technieken. We verwelkomen je graag op 20 mei in Dinteloord of 22 mei in Roswinkel. Aanmelden is niet nodig.

Sluit aan bij demo's op één van de twee locaties:

- Dinsdag 20 mei | 9:00 – 16:00 uur
Noordlangeweg 18, Dinteloord
- Donderdag 22 mei | 9:00 – 16:00 uur
Nieuwe-schuttingkanaal WZ 10, Roswinkel

Scan voor meer informatie de QR-code of ga naar groeikracht.cosun.nl/events/cosun-onkruid-platforms-2025

Resultaatverbetering voor een rendabele bietenteelt, continuïteit en groei

Het doel van Cosun is om bij te dragen aan een heerlijke, voedzame en circulaire wereld, door alles uit onze gewassen en co-producten te halen. We willen het goed doen voor zowel huidige als toekomstige generaties. Onze missie is het realiseren van een stabiel verdienmodel voor onze leden en tegelijkertijd het ontwikkelen van een maatschappelijk relevante portfolio van bedrijfsactiviteiten. Samen bouwen we aan een toekomstbestendige en betekenisvolle onderneming voor huidige en toekomstige generaties leden, collega's en klanten.

De vernieuwde strategie Unlock 30 dient als routekaart voor de komende jaren en richt zich op resultaatverbetering, winstgevende groei en toekomstbestendigheid door de hele keten. Met ambitieuze doelen en verbetering van onze capaciteiten willen we het verdienmodel van onze leden verbeteren, markten veroveren en onze ambities voor 2030 realiseren.

Pijlers en sleutelfactoren Unlock 30

Unlock 30 richt zich op drie pijlers: resultaatverbetering, een toekomstbestendige duurzame keten en focus op winstgevende groei. Om de gestelde doelen te bereiken zijn innovatie & samenwerking, digitalisering en mensen & verandering belangrijke sleutelfactoren. In de Cosun Maga-

zines van dit jaar lichten we elke pijler en sleutelfactor van de Unlock 30-strategie verder toe, te beginnen met resultaatverbetering.

Financiële stabiliteit en investeringsruimte

Binnen de Unlock 30-strategie richt Cosun zich op resultaatverbetering vanuit twee belangrijke drijfveren:

het versterken van het verdienvermogen van onze telers en het creëren van investeringsruimte. Van alles dat Cosun verdient, wordt de helft weer in groei, onderhoud en verduurzaming geïnvesteerd. Het bedrijfsresultaat van Cosun schommelt sterk door factoren zoals oogstresultaten, veranderende wereldmarktprijzen en geopolitieke ontwikkelingen. Ook stijgen de kosten fors en neemt de behoefte aan investeringen toe, bijvoorbeeld voor energiebesparing en verduurzaming. Door deze schommelingen is het belangrijk dat Cosun het onderliggend resultaat verbetert. Dit stelt Cosun in staat om in uitdagende tijden een toekomstbestendige bietenprijs en een winstgevend verdienmodel voor de leden te waarborgen. Hogere resultaten geven ook ruimte om te blijven investeren in groei en ontwikkeling, zoals nieuwe (groene) technologieën, uitbreiding van productlijnen en verbetering van efficiëntie in de fabrieken. Het verhogen van het resultaat is dus van groot belang voor de toekomst van de akkerbouwsector en het succes van onze coöperatie.

Resultaatverbetering

Deze pijler benadrukt het belang van structurele en fundamentele stappen in het verhogen van onze prestaties. Dankzij projecten gericht op het verbeteren van die prestaties zijn de onderliggende financiële resultaten van Cosun de afgelopen jaren aanzienlijk toegenomen. Deze vooruitgang wordt gemeten aan de hand van belangrijke financiële indicatoren zoals kostenontwikkeling, winstmarges en rendement op investering.

Binnen de Unlock 30-pijler resultaatverbetering wordt desalniettemin voortdurend gezocht naar manieren om processen effectiever en efficiënter uit te voeren. Het doel is om op een projectmatige manier de operationele en commerciële activiteiten, de agroprocessen en de ondersteunende afdelingen structureel te verbeteren.

Binnen Unlock 30 wil Cosun de komende jaren minimaal 100 miljoen euro aan verbeteringen realiseren. Dit helpt Cosun om ook op lange termijn een financieel gezond resultaat te realiseren. Deze doelstelling is ambitieus. Daarom zijn vier projecten opgezet die in 2025 verder worden uitgewerkt tot een gedetailleerd programma.

- Het verbeteren van de efficiëntie van onze fabrieken door nieuwe methoden en het beter afstemmen van vraag en aanbod tussen Commercie en Operatie vanuit een Integrale Business Planning.
- Het verbeteren van onze prijsstelling, productaanbod, contractbeheer en risicomangement.
- Het verbeteren van prijsafspraken bij de inkoop van producten en diensten.
- Standaardisatie en optimalisatie van ondersteunende afdelingen: zoals HR, Finance, Inkoop en ICT.

De afgelopen jaren zijn belangrijke stappen gezet met initiatieven die gericht zijn op het verhogen van het onderliggende resultaat van Cosun. Deze initiatieven hebben ook effectief geleid tot verbetering van prestaties. Voorbeelden hiervan zijn:

- Upturn Aviko: het verbeterprogramma binnen Aviko, waarbij processen door de gehele keten worden aangepakt, van teler tot tafel. Voorbeelden hiervan zijn verbeteringen in de verpakkingsafdeling in Steenderen maar ook het rationaliseren van het productportfolio.
- Road to recovery: het verbeterprogramma van Sensus waarbij verschillende processen zijn geoptimaliseerd en vaste kosten in de organisatie zijn gereduceerd.

Recent is ook het verbeterprogramma van Cosun Beet Company, UpBeet, van start gegaan. Dit programma richt zich op het optimaliseren van belangrijke processen, met als doel kosten te besparen en de effectiviteit en efficiëntie te verbeteren.

Met de gezamenlijke inzet binnen de Cosun businessgroepen bouwen we samen verder aan een toekomstbestendige, betekenisvolle onderneming, voor de huidige en toekomstige generaties van leden, collega's en klanten.

Amber Koning
Communicatiespecialist ledenzaken

UpBeet

Cosun Beet Company geeft invulling aan de pijler resultaatverbetering met het verbeterprogramma UpBeet, door activiteiten beter en slimmer aan te pakken met minimale kosten. Het doel van dit programma is om de komende jaren € 100 miljoen resultaatverbetering te realiseren. Hans Schuil, sinds 2024 CFO bij Cosun Beet Company, licht dit streven toe: "Een beter resultaat is enerzijds nodig om te zorgen dat we ook bij lagere suikerrijzen voldoende resultaat realiseren en een acceptabele bietenprijs kunnen betalen. Anderzijds is onze strategie gericht op het behoud van ons kostenleiderschap. Resultaatverbetering heeft dan ook onze hoogste prioriteit."

Van twee kanten bekeken

Doen we wat we doen goed of kan het nog beter? Dat is de centrale vraag in de pijler resultaatverbetering, een belangrijke pijler van de Unlock 30-strategie. Deze vraag raakt zowel Cosun als organisatie, als de bedrijven van alle telers. Iemand die daar als geen ander vanuit beide perspectieven naar kan kijken, is Martine Hommes, teler én lid van de raad van beheer van Cosun.

Het boerenbedrijf in Lauwerzijl

Martine groeide samen met haar broer op, op de boerderij van hun ouders in Groningen en Denemarken en werkte daar ook jarenlang mee. “Een aantal jaren geleden hebben we de boerderij deels gesplitst en heb ik een deel gefuseerd met het bedrijf van mijn man. Wij telen voornamelijk pootaardappelen, maar ook granen, veldbonen en uiteraard suikerbieten.”

Nieuwe technieken

Hoewel Martine deze gewassen van haver tot gort kent, is er de laatste jaren toch veel veranderd in de teelt ervan. “Je ziet dat gewasbeschermingsmiddelen verdwijnen en gebruik van stikstof, fosfaat en kali verminderd moet worden. Daarop anticiperen gaat gepaard met risico’s. Je kunt bijvoorbeeld investeren in de teelt van groenbemesters en nieuwe technieken, zoals een schoffelmachine, maar levert het straks ook genoeg op? Je ziet nu nog te vaak dat duurzame investeringen niet verwaard kunnen worden in een betere prijs voor de gewassen.”

Mening

Daar heeft Martine wel een mening over. “Wij zitten aan het begin van de keten en draaien als enige op voor de kosten. Dat mag niet zo zijn.” Zo heeft Martine over meer dingen een mening. “Dat was ook mijn belangrijkste motivatie om in 2014 ledenraadslid te willen worden. Dat ik mijn mening kon laten horen en directie en raad van beheer kon aanspreken op acties rondom de uitdagingen die wij als teler ervaren.”

Van ledenraad naar raad van beheer

Inmiddels is Martine zelf degene die door de ledenraad aangesproken kan worden. In september 2023 trad ze toe tot de

raad van beheer van Cosun. “Collega-ledenraadsleden vonden dat ik moest solliciteren. Ik vroeg me af: waarom vinden ze dat eigenlijk? Welke sterke eigenschappen heb ik dan? Via een coaching-traject kwam ik erachter dat het vooral mijn nuchtere kijk was en het feit dat ik vragen stel, ook als ik zelf nog niet precies weet waar ik naar toe wil, maar mijn onderbuikgevoel zegt dat iets nog niet klopt.”

Goede bietenprijs

In de raad van beheer heeft Martine nu nog meer inzicht in zaken en kan ze echt haar invloed laten gelden. “In de raad van beheer zit je nog dichterbij het spel, ga je dieper in op de materie en is je verantwoordelijkheid veel groter. De belangrijkste verantwoordelijkheid die ik als ‘boerenlid’ voel, is zorgen voor een goede bietenprijs voor nu en toekomstige generaties.”

Lobbyen is belangrijk

Door allerlei omstandigheden, zoals de turbulente suikermarkt, minder gewasbeschermingsmiddelen en de nitraatrichtlijn, staan de bietenprijs en het verdienmodel van telers onder druk. “Het zou al zoveel schelen als je op de overheid kon vertrouwen en met een stip op de horizon kon ontwikkelen. Maar dat is nu helaas niet zo. Daarom vind ik het zo belangrijk dat we vanuit Groeikracht Cosun veel energie steken in het gesprek met de politiek en de overheid. We moeten veel duidelijker overbrengen naar de politiek hoe belangrijk ons werk is voor de voedselvoorziening en welke gevolgen hun keuzes hebben. Generieke maatregelen willen we zo veel mogelijk voorkomen. De inzet van N-mineraalmonsters is een mooi voorbeeld van hoe we dat proberen aangepast te krijgen.”

Voorzitter commissie ledenzaken

Anderzijds vindt Martine het ook belangrijk dat leden aan Cosun kunnen laten zien waar zij tegenaanlopen. “Binnen de raad van beheer ben ik voorzitter van de commissie ledenzaken. Leden kunnen met hun vragen en opmerkingen bij ons terecht en ik zoek de leden ook zelf op, door het hele land. We proberen als commissie een brug te slaan tussen fabriek en telers en behandelen onderwerpen zoals voorwaarden rondom suikerbietenleveringen, klachtenafhandeling en ontheffingen. Nieuwe voorwaarden leggen we voor bij de ledenraad. In deze rol komt mijn eigen ervaring als ledenraadslid en teler goed van pas. Ik ken de procedures en belangen.”

Unlock 30

Martine had ook een rol in de vorming van de nieuwe Unlock 30-strategie. “Wat me positief opviel, waren de open discussies onderling en met de leden. Het heeft ervoor gezorgd dat we tot heldere hoofdvoorwaarden en een duidelijk doel kwamen. De vraag ‘Waarom zijn we op aarde’ houd ik bij beslissingen steeds in mijn achterhoofd. Een andere belangrijk vraag is: ‘Wat is duurzaam?’ Is dat alleen maar groen, groen, groen, of ook een toekomstbestendig verdienmodel? Hoe ga je dat met elkaar mixen en wie betaalt de prijs?”

Resultaatverbetering

Vanuit diezelfde blik kijkt Martine ook naar de strategische pijler resultaatverbetering. “Ik vind dat resultaatverbetering iets is wat je altijd moet doen. Je moet altijd kijken of iets beter kan. Als lid van de raad van beheer zie ik kansen voor de organisatie in bijvoorbeeld ‘One Cosun’: over de businessgroepen heen zaken efficiënter inrichten en meer verwaardiging creëren. Verder zie je dat bij een organisatie zo groot als Cosun alle kleine marges achter de komma enorme besparingen en winsten kunnen opleveren, met uiteindelijk een gunstig effect op de bietenprijs.”

Besparingen voor telers

Als teler kijkt Martine ook wat ze nog kan verbeteren. “Niet alleen in kosten voor gewasbeschermingsmiddelen en machines, maar zeker ook in algemene kosten als verzekeringen, energiecontract, telefoonkosten en afvalverwerking. We onderzoeken daarnaast of een accu voor onze zonnepanelen een goede investering is. Verder krijgen we natuurlijk ook ‘keuzes’ opgelegd door de overheid, zoals verplicht besparen op kunstmest en emissiereductie van gewasbeschermingsmiddelen. Die besparing leidt niet automatisch tot een resultaatverbetering, zoals je in de fabriek ook niet ineens kunt zeggen: laten we het onderhoud maar eens schrappen.”

Op zoek naar het optimum

Resultaatverbetering blijft een kwestie van keuzes maken. “Je moet op zoek gaan naar het optimum, waarbij de opbrengst opweegt tegen het risico. Daarbij mag het niet zo zijn dat telers alle risico’s nemen en andere partijen, zoals de leveranciers van innovatieve machines – die momenteel hoge abonnementskosten rekenen voor de bijbehorende software – er met de opbrengst vandoor gaan. Voor dit soort zaken wil ik mij als boerenlid van de raad van beheer sterk maken.”

Kim de Boij
Redacteur

Martine Hommes, lid raad van beheer
en voorzitter commissie ledenzaken

Resultaatverbetering agrarische dienst

Met de herijkte strategie Unlock 30 heeft de agrarische dienst zijn doelen vastgesteld. De lat gaat omhoog en dat is vertaald in onze ambitie. De basis wordt komende jaren verder verbeterd, zodat een goede winstbijdrage kan worden behaald, ook in de jaren waarin het tegen zit.

De agrarische dienst zet zich samen met telers en IRS in om de suikeropbrengsten per hectare te verhogen. De laatste jaren zijn de opbrengsten helaas gedaald door extreme weersomstandigheden en schade door bladschimmels. Rekening houdend met de sterk wisselende weersomstandigheden is de ambitie om in 2030 een vijfjaarsgemiddelde van 14,2 ton suiker per hectare te halen. Afgelopen jaren is het gemiddelde van circa 14,0 ton suiker per hectare gezakt naar 13,5 ton. Een speerpunt is de beheersing bladschimmels. Dit

komt terug in een ander artikel van dit magazine.

Grondstofborging

Met alle maatschappelijke opgaves zoals waterkwaliteit, gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en reductie CO₂-emissies is het, naast het minder beschikbaar komen van akkerbouwareaal, van belang dat de grondstof voor onze fabrieken geborgd blijft. De bietenprijzen en hectareopbrengsten zijn daarbij zeker van belang. In situaties waarbij op middellange termijn onvoldoende areaal suikerbieten in Nederland geteeld kan worden, worden nu opties over de landsgrens onderzocht. In een aantal jaren wordt met de pilot 'contracteren' onderzocht wat de mogelijkheden zijn en in welke gebieden. Als blijkt dat suikerbieten gecontracteerd kunnen worden, dan worden eerst de mogelijkheden bij onze leden volledig benut. Als daarna blijkt dat de hoeveelheid grondstof onvoldoende is, dan wordt pas in andere gebieden gecontracteerd. Voor 2025 is het areaal 850 hectare. Het doel is nu niet de hoeveelheid extra suiker (betreft 1,2 campagnedag), maar onderzoek voor een strategische keuze.

Logistiek

In de bietenlogistiek wordt ingezet op duurzame verbeteringen. Komende jaren gaan we de ligplaatsen in overleg met telers verder verbeteren. Punten waar onder meer naar gekeken wordt, zijn de bereikbaarheid en grootte van de ligplaats voor de hoeveelheid suikerbieten. Suikerbieten moeten veilig en zo efficiënt mogelijk verladen worden. Elke minuut extra

Bietenpulp bij Cosun Beet Company in Dinteloord

per rit kost circa 1,25 euro. Per campagne hebben we gemiddeld ruim 200.000 ritten.

Agro producten

Om de marges voor Betacal®, digestaat, bietenpunten en perspulp te verbeteren, zijn acties opgesteld. Voor Betacal® wordt maximaal per campagne afgeleverd om opslagkosten te reduceren. Verkoop wordt verder uitgebreid naar andere gebieden en niet-suikerbietentelers. In samenwerking met Duynie wordt gewerkt aan het optimaal vermarkten van de pulp in Nederland, België en Duitsland. Daarnaast worden mogelijkheden onderzocht om bietengrond meer extern af te zetten. Opslagcapaciteit op de fabrieken is beperkt. Er zijn diverse contacten buiten de landbouw om afzetmogelijkheden in toepassingen verder te onderzoeken.

Arno Huijsmans
Directeur Agrarische Zaken

Toelichting eindafrekening

In campagne 2024 was de hoeveelheid suikerbieten die door leden onder de toewijzing is geleverd groter dan de hoeveelheid die boven de toewijzing is geleverd. Van de telers die in campagne 2024 boven hun toewijzing hebben geleverd, zijn alle suikerbieten herverdeeld. Dit betekent dat geleverde surplus- en eventueel overschotbieten uitbetaald worden tegen de ledenprijs. Op de eindafrekening is de herverdeelde hoeveelheid apart vermeld. Vanwege deze volledige herverdeling is doorschuiven vanuit campagne 2024 niet van toepassing.

Het teeltseizoen is weer gestart

Na het teleurstellend verlopen groeiseizoen vorig jaar is het teeltseizoen 2025 gestart. Een nieuw teeltjaar biedt nieuwe kansen. Met zonnige en droge dagen in maart is het zaaien soepel op gang gekomen. Ondanks wat koude nachten waren de zaaiomstandigheden goed. Op 1 april was 80% van de bieten gezaaid. Door het droge weer zijn bietenpercelen beregend. De gemiddelde zaaidatum ligt ongeveer een maand eerder dan in 2024. Ondanks dit voorspoedige begin blijven er ook uitdagingen. Gezamenlijk spannen we ons in om deze hoofd te bieden.

Teeltdata

Door het analyseren van teeltdata zijn we in staat om steeds betere teeltadviezen te geven. Vorig jaar heeft daarentegen ook laten zien dat de weersomstandigheden uiteindelijk het meest bepalend zijn. Toch zien we ook dat de timing van teeltkeuzes van belang kan zijn voor een rendabele en toekomstbestendige bietenteelt. Ook dit jaar hebben we, om de uitwisseling tussen telers te bevorderen, in onze teeltregio's Unitip-bijeenkomsten georganiseerd. Daarnaast hebben we het Unitip-verslag anders vormgegeven.

De belangrijkste zaken uit het teeltjaar worden beknopt in een digitale rapportage getoond.

Samenwerkingen

Naast data is het ondersteunen van onderzoek in relatie tot de suikerbietenteelt van belang. Als Nederlandse sector is het een pré om met IRS als kennis- en onderzoekinstelling verbonden te zijn. Dit brengt waardevolle expertise aan boord. Daarmee geeft het een positieve stimulans op het verbeteren van teeltrendement. Ook samen met de WUR en andere ketenpartijen wordt relevant onderzoek verricht. Veelal is dit samengebracht in zogenaamde Publiek-Private

Samenwerkingen (PPS'en). Voorbeelden waar Cosun Beet Company en IRS in participeren zijn PPS Grondige aanpak bodemplagen, PPS Groenbemesters en de PPS Slimmer met Stikstof. Door met andere instituten en bedrijven samen te werken, is het mogelijk om de ontwikkeling in de bietenteelt te ondersteunen. Een actueel voorbeeld is PPS Breakpaths. Dit PPS-project richt zich op het verzamelen van informatie over het type beheerpraktijken die nodig zijn om populaties pathogene schimmels in plantenresten te verminderen. Zeker met de cercosporadruk van afgelopen teeltseizoen is aanvullende kennis over beheerpraktijken gewenst.

Bladschimmelmonitoring

Het is nu nog te vroeg in het groeiseizoen om iets over de druk van bladschimmels te kunnen inschatten. Vorig jaar hebben we vooral in het zuidelijke deel van Nederland flinke schade gezien. Naast betere rassen met hoge bladgezondheid, is het tijdens het teeltseizoen goed opletten. De BAS-app ondersteunt bij een optimale bladschimmelbestrijding. Bij hoge infectiewaarden wordt via de BAS-app een attentie verzonden op basis van de gegevens van de dichtstbijzijnde sensor en de perceelsrisicofactor. Hoe breder het meetnetwerk is, hoe beter het inzicht. Schaf om deze reden dan vooral ook een sensor aan voor uw eigen perceel. In samenwerking met IRS zal in de maand mei een webinar worden georganiseerd over bladschimmelbeheersing. Nadere informatie zal hierover later bekend worden gemaakt via het Ledenportaal.

Het vakmanschap van u als teler, in combinatie met data, samenwerking in de keten én gericht onderzoek zal hopelijk dit jaar leiden tot een rendabel en duurzaam (bieten)teeltjaar.

Job Jan Simmelink
Manager Agrarische Dienst

Opkomende bietenplantjes

Door op verschillende plekken op een perceel een telstrook van 10 meter uit te zetten is eventuele plantwegval te volgen en is te beoordelen of overzaai nodig is.

Plantwegval herkennen en monitoren

Verschillende ziekten en plagen en weersomstandigheden kunnen in suikerbieten voor problemen zorgen, met plantwegval van jonge bieten als gevolg. Daarom is vanaf de opkomst tot aan het vierbladstadium het advies om regelmatig plantentellingen uit te voeren, zodat tijdig duidelijk is of overzaaien nodig is.

Er zijn veel oorzaken voor het vroeg in het seizoen kunnen wegvallen of niet opkomen van planten. Zo kunnen muizen de zaden leegvreten, bodeminsecten en slakken van ondergrondse en bovengrondse plantendelen vreten en kunnen bodemschimmels zorgen voor insnoering van het hypocotyl en de stengel. Naast deze ziekten en plagen kunnen vroeg in het seizoen ook vorst, korstvorming en stuifschade voor plantwegval zorgen. Helaas leidt dit soms ook tot overzaaien.

Vreterij

Vreterij door slakken en bodeminsecten speelde in 2024 een grote rol. Bij 63% van het overgezaaide areaal, bleek vreterij de oorzaak van de plantwegval te zijn. Herkenning is belangrijk om te weten of overzaaien zinvol is en welke aanvullende maatregelen bij het zaaien getroffen kunnen worden. Zo lijkt schade door emelten en slakken veel op elkaar. Als vanwege slakken overgezaaid moet worden, is het belangrijk voldoende slakkenkorrels te strooien na het overzaaien.

Als overgezaaid moet worden door emelten, is het belangrijk om te bekijken of de emelten al verpopt zijn, zodat de schade niet opnieuw ontstaat.

Verantwoordelijkheid van deze rubriek

Postbus 20
4670 AA Dinteloord
0165-516 070
irs@irs.nl
www.irs.nl

Eindredactie
Jurgen Maassen

Overzaaien bij bietenkevertjes heeft geen zin als al zaad met Force is gebruikt, maar als ritnaalden de oorzaak zijn, kan een teler ervoor kiezen om Belem toe te voegen. Zo vraagt iedere plaag zijn eigen aanpak (zie foto onderaan pagina).

Wortelbrand

Door het natte voorjaar in 2024 vielen er ook veel planten weg door bodemschimmels, ook wel wortelbrand genoemd. Pythium, aphanomyces en rhizoctonia zijn daarbij de meest voorkomende bodemschimmels. Ze veroorzaken de meeste problemen als de bodem erg vochtig is, de grond verslempd is en als diep is gezaaid. Tachigaren geeft de eerste vier weken na zaai een goede bescherming tegen plantwegval door aphanomyces en pythium, maar niet tegen rhizoctonia. Rhizoctoniaresistente rassen werken alleen tegen later in het seizoen optredende wortelrot, maar niet tegen kiemplantwegval. In het veld is het moeilijk vast te stellen welke schimmel de plantwegval veroorzaakt en daarom is het advies om planten te laten onderzoeken door IRS Diagnostiek (zie kader), om te kunnen besluiten of overzaaien zinvol is en of nog maatregelen te nemen zijn.

Plantaantal monitoren

Met telstroken kan de opkomst en ontwikkeling van het plantbestand worden gevolgd. Zet daarvoor op verschillende plekken in het perceel tien meter in een rij uit en tel daarin het aantal planten. Planten waarvan het groeipunt of hypocotyl dermate

is beschadigd dat deze waarschijnlijk wegvallen, worden niet meegeteld. Het aantal planten per telstrook, vermenigvuldigd met 2000, is indicatief voor het aantal planten per hectare. Door telstroken te markeren is het verloop van het plantaantal te volgen. Zo worden nog kiemende planten, of planten die wegvallen, gemonitord.

Applicatie bij overzaaien

Als er aanzienlijke plantwegval optreedt, kan het zijn dat de opbrengstpotentie van een overgezaaid gewas hoger is dan van de nog aanwezige planten. Om die afweging te maken, is de overzaaiapplicatie een handig hulpmiddel. Hierin wordt de opbrengstpotentie van de bieten vergeleken met de opbrengstpotentie van overgezaaide bieten. Het verloop van het groeiseizoen is daarbij allesbepalend voor de uiteindelijke opbrengst. Hoe langer wordt gewacht met het maken van een beslissing, hoe lager de potentiële opbrengst. In de Applicatie '(Over)zaai, opkomst en groei' op www.irs.nl kan een teler voor de eigen situatie uitrekenen of overzaaien rendabel is.

Meer informatie

Meer informatie is te vinden in de Teelthandleiding op www.irs.nl.

Linda Geenen, projectleider bodeminsecten
Annet Doornenbal, projectleider bodemschimmels
André van Valen, projectleider zaaien

Op het moment dat er problemen zijn op een bietenperceel en een teler er samen met de teeltadviseur niet uit komt, kan een teeltadviseur een monster insturen voor verder onderzoek bij IRS Diagnostiek.

'Het belang van een goede diagnose'

In de bietenteelt komen meer dan 150 ziekten, plagen en gebreksziekten voor. Veel schadebeelden lijken op elkaar. Om de juiste maatregelen te nemen, is het belangrijk om een juiste diagnose te stellen. Om een juiste diagnose te stellen, zijn de 'Ziekten en plagen applicatie' en de 'Teelthandleiding' op www.irs.nl beschikbaar met meer informatie. Mocht er dan nog twijfel bestaan over de oorzaak, dan is de teeltadviseur het eerste aanspreekpunt. Teeltadviseurs en buitendienstmedewerkers van Cosun Beet Company, Delphy en toeleveranciers kunnen bij twijfel gratis een diagnostiekmonster insturen naar IRS Diagnostiek. Meer hierover is te vinden in 'Teelthandleiding; hoofdstuk 9 Diagnostiek' op www.irs.nl.

Elma Raaijmakers, projectleider insecten, aaltjes en diagnostiek

Bij plantwegval is het belangrijk om de jonge planten in het geheel voorzichtig uit te steken en is te beoordelen of vreterij of andere aantasting zichtbaar is.

Aanpak onkruidbestrijding in suikerbieten vergt vakmanschap

Met het huidige pakket aan herbiciden voor suikerbieten is het nog goed mogelijk om een geslaagde onkruidbestrijding uit te voeren. Dit jaar beschikken we echter niet meer over Safari. Dit middel zorgde voor een goede contactwerking op onkruiden in het lage-doseringen-systeem. Met de juiste aanpak is dit gemis op te vangen. Tevens gaat dit artikel in op de beheersing van granen die worden ingezet tegen stuifschade en/of vergelingsziekte.

Gezaaid graan op tijd bestrijden is belangrijk om groeiremming van bieten voor te zijn.

De strategie van de chemische onkruidbestrijding in het LDS-systeem is dit seizoen wat aangepast ten opzichte van afgelopen jaar door de wegval van Safari (triflusaluron) en Safari Duoactive (triflusaluron/lenacil). De werkzame stof lenacil is sinds vorig jaar solo beschikbaar onder de naam Venzar 500 SC.

Probleemonkruiden aanpakken voor opkomst

Bodemherbiciden bestrijden voor opkomst een aantal 'probleemonkruiden' beter dan na-opkomst toegepaste herbiciden. Vooral de onkruiden bingelkruid, hondspeterselie, duivenkervel, kamille en papegaaienkruid zijn met de huidige middelen na opkomst moeilijk te bestrijden. Door een combinatie van meerdere bodemherbiciden is een goede onkruidbestrijding van deze onkruiden mogelijk. Bij ingezaaid graan is het advies niet de middelen Metafol Super en Goltix Super in te zetten, omdat dit de opkomst van het graan behoorlijk kan schaden. Dit wordt veroorzaakt door de werkzame stof ethofumesaat.

Na-opkomst toepassingen

Het aantal middelen met een contactwerking op onkruiden is in het LDS beperkt. Daarom is het nu extra belangrijk om tijdig met de eerste bespuiting te beginnen, een kort interval aan te houden en een goede mix van herbiciden te gebruiken. De advisering voor 2025 is weer uitgebreid beschreven in het Gewasbeschermingsbulletin en is ook via de applicatie van IRS-LIZ-Onkruidbeheersing (www.irs.nl/ILO) beschikbaar. Gezaaid graan, voor antiluisdek of anti-stuifdek (zie foto), is gevoelig voor Frontier Optima, Tanaris en Venzar 500 SC. Daarom is het belangrijk om deze middelen niet te vaak in te zetten en in niet te hoge doseringen, als het graan nog kleiner is dan 10 centimeter. Als het graan 10 tot 15 centimeter hoog is, dan moet het worden doodgespoten met een grassenmiddel zoals Centurion Plus of Focus Plus.

Advies voor Conviso Smart-systeem

De inzet van dit systeem wordt alleen geadviseerd op percelen met onkruiden of onkruidbieten die niet met de reguliere inzet van herbiciden beheerst kunnen worden, waardoor geen geslaagde bietenteelt kan plaatsvinden. Bij vermoeden van ALS-resistente onkruiden wordt dit systeem niet geadviseerd. Het toepassen van een bodemherbicide na zaai van de bieten is in dit systeem niet nodig. Het middel Conviso One wordt, in combinatie met andere herbiciden, de eerste keer ingezet als melganzenvoet maximaal twee tot vier echte bladeren en/of uitstaande melde maximaal twee echte bladeren heeft. De tweede toepassing vindt twee tot drie weken later plaats. Conviso One doodt het eventueel gezaaide graan, waardoor de functie tegen stuiven of vergelingsziekte kan verminderen. Bij weinig ontwikkelde graanplanten kan eerst een traditionele LDS-besputting worden gedaan, zodat het graan zich nog verder kan ontwikkelen. Eén tot twee weken daarna kunnen de toepassingen met Conviso One worden uitgevoerd, waarbij ook het graan wordt bestreden.

Spotsprayer, schoffelen en eggen

Uit onderzoek en ervaringen, op onder andere de Cosun Onkruid Platforms, is gebleken dat de inzet van herbiciden in combinatie met mechanische onkruidbestrijding ook tot een goed resultaat kan leiden. Echter, een goede inzet van mechanische onkruidbestrijding is alleen mogelijk als dit vanaf het begin van de teelt deel uitmaakt van de strategie en de planning. Het is belangrijk om spoorbreedte en werkbreedte van de machines op elkaar af te stemmen. Met de opkomst van de spotsprayer, zoals de ARA van Ecorobotix, is het ook mogelijk overblijvende onkruiden en/of aardappelopslag gericht aan te pakken, zonder dat gewas ervan heeft te lijden.

Sjef van der Heijden
specialist onkruidbeheersing

Plaatsspecifieke toepassing met ARA Ecorobotix spotsprayer.

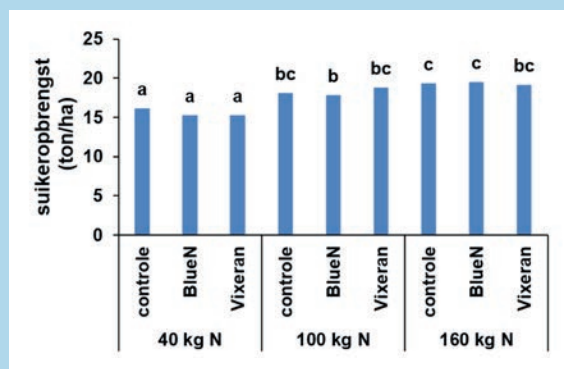

Internationaal onderzoek met BlueN en Vixeran

In 2024 zijn in totaal vijf proefvelden aangelegd in België, Duitsland, Denemarken en Nederland. Hierin is onderzocht of BlueN en Vixeran effect hebben op de opbrengst van suikerbieten bij een lage, gemiddelde en hoge stikstofbemesting. In geen van de proeven leidde het toepassen van deze stikstofbindende bacteriën tot een positief resultaat. Ook bij een lage stikstofgift, waar de meerwaarde van extra beschikbare stikstof zichtbaar zou moeten worden, traden geen effecten van de biostimulanten op. Het Engelstalige verslag van de vijf proefvelden is via de QR-code te lezen. Deze bevindingen liggen in lijn met eerdere proeven die door het IRS en buitenlandse instituten zijn uitgevoerd. Ook uit metingen in het gewas, zoals loofontwikkeling, stikstofopname en NDVI-metingen, die de mate van biomassa in kaart brengen, kwamen geen verschillen naar voren. Op basis daarvan adviseert het IRS het gebruik van deze producten in de suikerbietenteelt niet.

In de onderstaande grafiek staan de resultaten van het proefveld in Nederland. Deze twee biostimulanten hadden geen effect op de suikeropbrengst bij zowel een lage, gemiddelde als hoge stikstofbemesting.

André van Valen
specialist bodem en bemesting

Twee biostimulanten zijn getest bij drie stikstoftrappen (40, 100 en 160 kg). In de controles zijn geen biostimulanten toegepast. Verschillende letters geven een significant verschil weer.

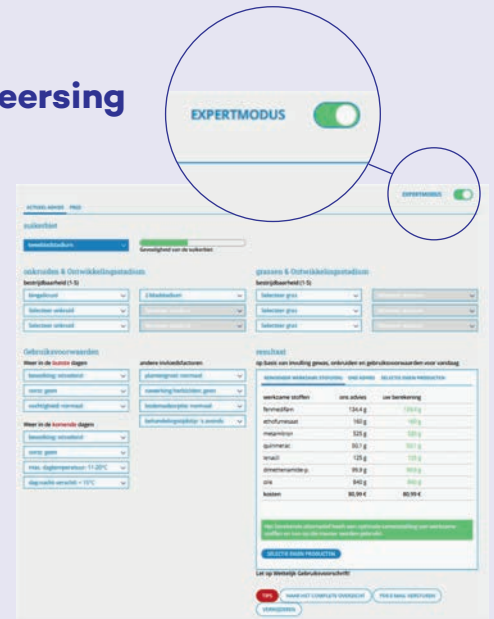
Jongerenraad zoekt een nieuw lid in Drenthe/Overijssel-noord

Cosun vindt de inbreng van jonge leden belangrijk. Dit gebeurt onder andere via de jongerenraad. De jongerenraad heeft vijftien leden, verdeeld over Nederland. Jaarlijks organiseert de jongerenraad een aantal bijeenkomsten waarbij bijvoorbeeld een Cosun-vestiging wordt bezocht. Daarnaast draai je mee in de kringbestuursvergaderingen in jouw regio, waar je een adviesrecht hebt. Deelname aan de jongerenraad vraagt ongeveer tien dagdelen tijd per jaar. De kring Drenthe/Overijssel-noord heeft een vacature.

Ben jij een jonge bietenteler tussen de 21 en 27 jaar, ben je thuis actief in het bedrijf, wil je Cosun beter leren kennen en wil jij de stem van de jonge akkerbouwer laten horen? Maak dan uiterlijk 10 mei jouw interesse kenbaar door een mail te sturen naar cooperatie@cosun.com. Wil je meer weten? Neem dan contact op met de jongerenraadsleden in kring Drenthe/Overijssel-noord: Jeffrey Prins (06-20087220) of Steven van der Struik (06-29312117).

Applicatie Onkruidbeheersing uitgebreid

Al jaren kan gebruik worden gemaakt van de applicatie IRS-LIZ-onkruidbeheersing, om een goed, onafhankelijk advies te krijgen voor de onkruidbestrijding in suikerbieten. Deze applicatie helpt bij de keuze van de middelencombinatie en de doseringen. Naast de al bekende mogelijkheden is er een extra optie aan dit programma toegevoegd, genaamd expertmodus. Door deze optie rechtsboven aan te vinken, is een volledig overzicht beschikbaar. Hiermee is direct inzichtelijk hoe het advies verandert als de ingevoerde gegevens aangepast worden. Start de applicatie via www.irs.nl/ilo.

Praktijkdag BIET kennis!

De bietentelers zien veel uitdaging op zich af komen, zoals Kader Richtlijn Water, 7e Actieprogramma Nitraat, Farm-to-Fork. De WUR, IRS, Innovatie Veenkoloniën, Groeikracht Cosun en Cosun Beet Company organiseren vanwege deze uitdagingen de 'Praktijkdag BIET kennis!'. Dit keer met de insteek: Welke strategieën kan een bietenteler inzetten voor rendabele teelt 2025/2026 en 2030? Daarvoor zijn er rondleidingen langs twaalf onderwerpen in drie blokken. Kom op 10 juli 2025 om 9:00 uur naar WUR-locatie 't Kompas in Valthermond. Zie voor actuele informatie www.irs.nl/praktijkdag2025.

Moet ik al luizen tellen?

Ja, vanaf 1 april moeten weer groene bladluizen geteld worden. Voor de beheersing van vergelingsziekte is het belangrijk om wekelijks de bietenpercelen te controleren op de aanwezigheid van groene bladluis en bij overschrijding van de schadedrempel een bestrijding uit te voeren. De bladluiskaart geeft inzicht in de overschrijding van schadedrempels op bietenpercelen in Nederland. Voor de totstandkoming van de gegevens op deze kaart tellen medewerkers van Cosun Beet Company en Delphy van 1 april tot 15 juli iedere week bladluizen op 125 bietenpercelen. Het blijft belangrijk dat telers iedere week zelf controleren of schadedrempels ook op de eigen percelen worden overschreden. De bladluiskaart is te vinden in de BAS-app en op www.irs.nl/bladluiskaart.

